

ZLATNA ŽUTICA VINOVE LOZE

Zbog šteta koje je zlatna žutica vinove loze prouzročila u vinogradima diljem zemlje, kao i zbog opasnosti od njenog daljnjeg širenja u nezaražena područja, Ministarstvo poljoprivrede donijelo je **Naredbu o poduzimanju mjera za sprječavanje širenja i suzbijanje zlatne žutice vinove loze** za 2018. godinu. Naredba je objavljena u Narodnim novinama 48/18. Naredbom se proširuje područje provođenja fitosanitarnih mjera u odnosu na prošlu godinu, s ciljem iskorjenjivanja i sprječavanja širenja zlatne žutice na teritoriju Republike Hrvatske.

Zlatna žutica vinove loze najopasnija je i najdestruktivnija bolest vinove loze u Europi. U vinogradima u kojima se pojavi brzo se širi te čini velike štete, koje se očituju u gubitku grožđa i trajnom gubitku zaraženih trsova. **Jednom zaražen trs ne može se izliječiti.**

Prvi nalaz zlatne žutice vinove loze u Republici Hrvatskoj potvrđen je 2009. godine, a od tada se bilježi njezino širenje na većem dijelu teritorija Republike Hrvatske. Prema podacima i rezultatima laboratorijskih analiza **pozitivni nalazi potvrđeni su u 11 županija** i to: Koprivničko-križevačkoj, Bjelovarsko-bilogorskoj, Karlovačkoj, Vukovarsko-srijemskoj, Virovitičko-podravskoj, Krapinsko-zagorskoj, Varaždinskoj, Međimurskoj, Zagrebačkoj, Istarskoj županiji i Gradu Zagrebu.

Za epidemijsko širenje zlatne žutice vinove loze u vinogradima odgovoran je prirodni vektor, američki cvrčak, koji je prenosi hranjenjem sa zaraženih na zdrave trsove. Epidemijsko širenje zlatne žutice nastupa samo u vinogradima gdje su istovremeno utvrđeni i prisutni štetni organizmi *Grapevine flavescence doree* MLO i prenositelj američki cvrčak.

Svi posjednici vinove loze u demarkiranim područjima (zaraženom i sigurnosnom području) **obvezni su pratiti prisutnost vektora zlatne žutice vinove loze, američkog cvrčka, postavljanjem žutih ljepljivih ploča te su obvezni suzbijati američkog cvrčka dopuštenim insekticidima.** Podaci o dopuštenim sredstvima za zaštitu bilja dostupni su putem web tražilice na sljedećoj adresi: <https://fis.mps.hr/trazilicaszb/>.

Američki cvrčak ima jednu generaciju godišnje. Prezimljuje u obliku jaja uloženi u koru dvogodišnje rozgve (slika 1.) u malim skupinama (2-4 jaja) ili u nizu od 10-12 jaja. Prve ličinke iz jaja počinju izlaziti **sredinom svibnja i naseljavaju mladice na donjem dijelu trsa.** Ličinke se hrane uzimajući hranjive tvari iz floema, a zadržavaju se na donjoj strani lišća, ponekad na lisnim peteljka. Tijekom razvoja, ličinke prolaze kroz pet razvojnih stadija od

kojih svaki traje 10 dana (slike 2., 3., 4., 5. i 6.). Tijekom prva tri stadija ličinke su sivkasto bijele dok četvrti i peti stadij ima šare na leđnoj strani s vidljivim začecima krila. Razvoj ličinki traje do početka srpnja, ukupno 50 dana. **Odrasli oblici** (slika 7.) **na vinovoj lozi javljaju se od početka srpnja** te se zadržavaju do kraja rujna, svake godine u drugo doba ovisno o prosječnim temperaturnim vrijednostima. Odrasli oblik cvrčka prati se postavljanjem žutih ljepljivih ploča krajem lipnja ili početkom srpnja (slika 8.).

Slika 1. Jaja na dvogodišnjoj rozgvi

Slika 2. Ličinka L1 *Scaphoideus titanus*

Slika 3. Ličinka L2 *Scaphoideus titanus*

Slika 4. Ličinka L3 *Scaphoideus titanus*

Slika 5. Ličinka L4 *Scaphoideus titanus*

Slika 6. Ličinka L5 *Scaphoideus titanus*

Slika 7. Odrasli oblik *Scaphoideus titanus*

Slika 8. Ulov američkog cvrčka na žutoj ploči

Suzbijanje američkog cvrčka provodi se u dva ili tri tretiranja. Prvo tretiranje provodi se nakon cvatnje, sredinom lipnja, drugo tretiranje provodi se dva do tri tjedna nakon prvog tretiranja, a po potrebi se provodi i treće tretiranje krajem srpnja ili početkom kolovoza, ako se tijekom srpnja ulovi tjedno četiri i više odraslih oblika američkog cvrčka po jednoj žutoj ljepljivoj ploči. **Osim tretiranja, posjednici vinove loze trebaju postaviti žute ljepljive ploče u vinograde početkom srpnja na srednju armaturnu žicu.** Preporučuje se u vinograd veličine do 10 ha postaviti tri žute ljepljive ploče. Ploče se zamjenjuju svaka dva do tri tjedna do kraja rujna.

Simptomi žutice vinove loze na oboljelom se trsu pojavljuju najčešće krajem lipnja, a prema rujnu postaju sve izraženiji.

Simptomi žutice vinove loze pojavljuju se često na čitavom trsu, ali mogu zahvatiti samo dijelove trsa kao što su pojedinačne mladice na lucnju ili rezniku. Odrvenjavanje mladica je poremećeno, tj. mladice potkraj ljeta ili početkom jeseni ne odrvenjavaju, već ostaju zelene pa se tijekom zime smrzavaju i propadnu. Listovi na oboljelim trsovima postaju čvrsti, boja im se mijenja i lako se uvijaju. Listovi bijelih sorti prvo dobivaju žućkastu boju (slika 9.) dok kod crnih sorti dobivaju crvenu boju (slika 10.) Lišće je zbog nagomilavanja šećera krto pa se kod stiskanja sa rukom drobi, za razliku od zdravog lista koji se gužva. Listovi poprimaju kopljast izgled. Zaraženo lišće razvija se ranije, ali otpada kasnije od nezaraženog.

Slika 9. Simptomi na bijelim sortama

Slika 10. Simptomi na crnim sortama

Važno je da svi vinogradari obave suzbijanje vektora američkog cvrčka u vinogradima, matičnim nasadima i rasadnicima vinove loze prema propisanom program kao i praćenje simptoma žutica vinove loze, te u slučaju bilo kakvih nedoumica kontaktiraju nekog od stručnjaka. **Naglašavamo da će jedino zajedničkim aktivnostima i podizanjem razine svijesti vinogradara i rasadničara, mjere i aktivnosti koje poduzima država rezultirati sprječavanjem širenja i iskorjenjivanjem zlatne žutice vinove loze.**

Hrvatska poljoprivredno-šumarska savjetodavna služba

--

Marina Kršić, mag.ing.agr.

stručna suradnica za zaštitu bilja

HRVATSKA
POLJOPRIVREDNO-ŠUMARSKA
SAVJETODAVNA SLUŽBA

Trg hrvatskog preporoda 1
Oriovac, Hrvatska

+385 99 439 2510
+385 35 430 077
+385 35 430 077, telefax

Marina.Krsic@savjetodavna.hr
<http://www.savjetodavna.hr>